

Sygn. akt I ACa 1044/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Krzysztof Sobierajski</i>
Sędziowie:	SSA Józef Wąsik SSO del. Regina Kurek
Protokolant:	st. prot. sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2012 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Z. B. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa Prezesowi Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 18 kwietnia 2012 r. sygn. akt I C 1151/11

1. ***oddala apelację;***

2. ***zasądza od powoda na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.***

I A Ca 1044/12

UZASADNIENIE

Powód Z. B. (1) wnosił o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Skarbu Państwa – Prezesa Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. kwoty 400.000 zł w tym tytułem odszkodowania kwoty 300.000 zł oraz tytułem zadośćuczynienia pieniężnego kwoty 100.000 zł z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty.

Uzasadniając roszczenie powód wskazał na postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 15 czerwca 2010 r., sygn. akt II GZ(...), które w jego ocenie stwierdza naruszenie prawa przez WSA wK. Podał, że w dniu 11 maja 2009 r. złożył w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wnioski o dopłaty do gruntów rolnych za 2009 r., których nie uzyskał. Wobec odmownej decyzji wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K.. Powód

podniósł, iż WSA wK odmówił mu prawa pomocy, mając już w założeniu nierozpoznanie skargi na decyzję Agencji. Następnie Sąd ten oddalił skargę powoda bez możliwości jej weryfikacji przez NSA. W konsekwencji powód nie uzyskał pomocy publicznej w postaci dopłat i nie osiągnął dochodów z działalności rolniczej opisanych w pozwie. Nieuzyskanie dopłat do gruntów spowodowało też brak możliwości ubiegania się przez niego o dopłaty na uruchomienie działalności gospodarczej innej aniżeli rolnicza (podstawą otrzymania kwot na uruchomienie takiej działalności było otrzymanie dopłat do gruntów). W ocenie powoda postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 15 czerwca 2010 r., sygn. akt II GZ(...) stanowi prejudyk dla dochodzonych w niniejszym postępowaniu roszczeń. Jak wskazał, NSA stwierdził w nim winę WSA w K. powstania szkody po stronie powoda. Zadośćuczynienia pieniężnego powód domagał się za naruszenie jego dobra osobistego w postaci utraty zaufania do Państwa – Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Strona pozwana Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniosła o oddalenie powództwa. Zarzuciła, iż twierdzenia powoda o rzekomym naruszeniu przez organy państwa przepisów prawa są gołosłowne i wyrażają w rzeczywistości jedynie niezadowolenie powoda z faktu wydania wyroków sądowych. W szczególności nie istnieje prejudyk w postaci stwierdzenia we właściwym postępowaniu niezgodności z prawem wydanych orzeczeń, czego wymaga art. 417¹ § 2 k.c. Powód przed wniesieniem powództwa nie skorzystał ze środka prawnego, o którym mowa w D. (...) ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, tj. nie złożył skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Nie jest również możliwe w przedmiotowej sprawie stwierdzenie odpowiedzialności Skarbu Państwa za wyrządzoną szkodę, skoro nie została spełniona podstawowa przesłanka w tym zakresie, tj. bezprawność działania pozwanego. Niezależnie od braku w niniejszej sprawie orzeczenia prejudycjalnego żądanie powoda dotyczące zadośćuczynienia jest niezasadne, gdyż powód nie przedstawił jakichkolwiek dowodu na zaistnienie naruszenia jego dóbr osobistych.

Sąd Okręgowy w Krakowie wyrokiem wydanym w dniu 18 kwietnia 2012 roku oddalił powództwo, odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu w sprawie.

Wyrok powyższy został wydany w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 10 listopada 2009 r. Z. B. (1) wniósł do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. skargę na decyzją Dyrektora (...) Oddziału (...) w K. z dnia 29 października 2009 r. Nr (...), którą ten utrzymał w mocy decyzję organu I instancji (w przedmiocie przyznania płatności bezpośrednich i płatności uzupełniających do gruntów rolnych na 2009 r. - decyzją z dnia 7 października 2009 r. nr nr(...) (...) Kierownik Biura Powiatowego (...) w T. odmówił Z. B. (1) przyznania płatności do gruntów rolnych na rok 2009).

W skardze do Sądu Z. B. (1) zarzucił organowi rażące naruszenie przepisów postępowania i prawa materialnego, a to art. 6, art. 7, art. 8, art. 9, art. 77 § 1, art. 75 w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 i 5 oraz art. 107 § 1 i § 3 k.p.a. Skarżący wniósł o zmianę zakwestionowanych decyzji organów obydwu instancji poprzez przyznanie płatności bezpośrednich za 2009 r. zgodnie z pierwotnym wnioskiem. Powtórnie zażądał naprawienia szkody wynikłej z nieotrzymania w terminie należnych dopłat.

W odpowiedzi na skargę Dyrektor Oddziału (...) podtrzymując w całości swe dotychczasowe stanowisko w sprawie, wniósł o oddalenie skargi.

Zarządzeniem z dnia 31 grudnia 2009 r. skarżący Z. B. (1) został wezwany do uiszczenia wpisu sądowego od skargi w kwocie 160 zł w terminie 7 dni od daty doręczenia odpisu zarządzenia o wezwaniu do uiszczenia wpisu, pod rygorem odrzucenia skargi.

W skierowanym do WSA w K. piśmie z dnia 11 stycznia 2010 r. skarżący wniósł o zwolnienie z kosztów sądowych w całości i udzielenie prawa pomocy poprzez ustanowienie pełnomocnika.

Postanowieniem z dnia 12 lutego 2010 r. referendarz Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. oddalił wniosek skarżącego o zwolnienie od kosztów i ustanowienie adwokata. Skarżący wniósł w piśmie z dnia 19 lutego 2010 r. od powyższego postanowienia sprzeciw.

Postanowieniem z dnia 19 marca 2010 r., sygn. akt I SA/Kr (...) Wojewódzki Sąd Administracyjny w K. odmówił Z. B. (1) przyznania prawa pomocy w zakresie całkowitym – w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia adwokata. Wojewódzki Sąd Administracyjny w K. odmawiając skarżącemu przyznania prawa pomocy uznał, że skarżący nie wykazał, iż nie posiada środków pieniężnych na pokrycie jakichkolwiek kosztów postępowania sądowego. Skarżący nie wskazał jakie są jego źródła i wysokość dochodu oraz jakie są jego koszty utrzymania. Samo wskazanie posiadanej nieruchomości, kwoty zadłużenia i wysokości opłat za energię nie jest wystarczające w tym zakresie. W ocenie Sądu informacje przedstawione przez skarżącego w toku postępowania były niewystarczające do oceny jego stanu majątkowego i możliwości płatniczych. Pomimo wezwania, skarżący nie przedłożył potrzebnych danych, dlatego ocena sytuacji materialnej skarżącego jest niemożliwa.

Pismem z dnia 12 kwietnia 2010 r. Z. B. (1) złożył zażalenie na powyższe postanowienie WSA w K. z 19 marca 2010 r., sygn. akt I SA/Kr(...) wnosząc o jego zmianę. W uzasadnieniu skarżący nie zgodził się ze stanowiskiem Sądu I instancji, że nie zostały spełnione przesłanki przyznania prawa pomocy. Podał, że nie jest prawnikiem, a okoliczności uzasadniające przyznanie prawa pomocy wykazał tak jak potrafił.

Po rozpoznaniu zażalenia Naczelny Sąd Administracyjny postanowieniem z dnia 15 czerwca 2010 r., sygn. II GZ (...) uchylił zaskarżone postanowienie (pkt 1); przyznał Z. B. (1) prawo pomocy w zakresie częściowym obejmującym zwolnienie od kosztów sądowych (pkt 2); oddalił wniosek o przyznanie prawa pomocy w pozostałym zakresie (pkt 3). Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie NSA wskazał, iż w rozpoznawanej sprawie Sąd I instancji analizując, czy skarżący spełnił przesłanki przyznania prawa pomocy ograniczył się do stwierdzenia, że skarżący nie wykazał jakie są jego źródła i wysokość dochodu oraz jakie są jego koszty utrzymania, a samo wskazanie przez skarżącego posiadanej nieruchomości, kwoty zadłużenia i wysokości opłat za energię nie jest wystarczające do uznania, że nie jest on w stanie ponieść kosztów postępowania. Zajmując takie stanowisko Sąd I instancji nie odniósł się do przedłożonych przez skarżącego wraz z wnioskiem o przyznanie prawa pomocy zawiadomień o wszczęciu egzekucji komorniczej, z których wynika wysokość zadłużenia skarżącego na łączną kwotę przekraczającą 18.000 zł. Ponadto Sąd I instancji nie odniósł się do znajdującej się w aktach sprawy decyzji Wójta Gminy S. z dnia 29 września 2009 r. w sprawie umorzenia zaległości podatkowej z tytułu niezapłaconego podatku w kwocie 102 zł. Z uzasadnienia tej decyzji wynika, że skarżący nie pracuje, nie posiada prawa do zasiłku oraz że poniósł on duże straty w gospodarstwie rolnym, spowodowane obfitymi opadami deszczu oraz powodzią. WSA podał, że mimo wezwania skarżący nie przedłożył potrzebnych danych, tymczasem w aktach sprawy znajduje się odpowiedź skarżącego na wezwanie Sądu, w której odniósł się on do wszystkich zagadnień wymienionych w wezwaniu. Do pisma tego skarżący nie dołączył dokumentów takich jak wyciągi z kont bankowych obejmujących operację z ostatnich trzech miesięcy ani wyciągów z lokat bankowych, ponieważ, jak wyjaśnił, nie ma lokat bankowych i nie dokonywał w ostatnich trzech miesiącach żadnych operacji. Przedstawione wyjaśnienia, w ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego, wskazują, że sytuacja majątkowa skarżącego uzasadnia przyznanie mu prawa pomocy w zakresie częściowym obejmującym zwolnienie od kosztów sądowych. Jednocześnie wskazano, że na obecnym etapie postępowania ustalenia poczynione w zakresie sytuacji majątkowej skarżącego nie uzasadniają zwolnienia Z. B. (1) od kosztów postępowania w całości.

W dniu 28 października 2010 r. przed WSA w K. odbyła się rozprawa, na której Sąd rozpoznał sprawę ze skargi Z. B. (1) na decyzję Dyrektora (...) Oddziału (...) w K. z dnia 29 października 2009r. Nr (...) w przedmiocie płatności do gruntów rolnych za 2009 r. Po wywołaniu sprawy stawili się skarżący oraz pełnomocnik Dyrektora Agencji. Strony podtrzymały zajęte stanowiska. Przewodniczący zamknął rozprawę i po naradzie ogłosił wyrok. Udzielono pouczeń co do doręczenia pisemnego uzasadnienia wyroku oraz co do skargi kasacyjnej od zapadłego rozstrzygnięcia.

Wyrokiem z dnia 28 października 2010 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w K., sygn. akt I SA/Kr (...) oddalił skargę Z. B. (1) na decyzję Dyrektora (...) Oddziału (...) w K. z dnia 29 października 2009r. Nr (...) w przedmiocie płatności do gruntów rolnych za 2009 r. W uzasadnieniu wyroku WSA stwierdził, że nie dopatrywał się naruszenia

prawa skutkującego koniecznością uchylecia zaskarżonej decyzji. Wskazał, że przedmiotem wokół którego toczył się spór w rozpoznawanej sprawie była kwestia przyznania płatności bezpośrednich rolnikowi, który nie posiada własnego numeru identyfikacyjnego. Skarżący stał na stanowisku, że przysługuje mu prawo do otrzymania dopłaty na zasadach następstwa prawnego w oparciu o numer identyfikacyjny zmarłej matki. W ocenie sądu ze stanowiskiem przedstawionym przez skarżącego nie można się zgodzić. Sąd przeprowadził analizę odpowiednich regulacji prawnych i wskazał, że nadanie numeru identyfikacyjnego jest warunkiem koniecznym przysługiwania rolnikowi płatności bezpośredniej w danym roku. W rozpoznawanej sprawie właściwe organy administracji publicznej (...) odmawiając przyznania płatności na 2009 r. nie kwestionowały na żadnym etapie postępowania administracyjnego, że skarżący jest rolnikiem posiadającym działki rolne uprawniające go do występowania o dopłaty, nie negowano powierzchni jak i charakteru prowadzonych przez niego upraw. Organy wykazały natomiast, że skarżący nie spełnia wszystkich wymaganych przez prawo kryteriów, albowiem nie został mu nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów. Nie zostały bowiem uwzględnione wnioski skarżącego o zmianę danych w krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności poprzez przyznanie mu numeru identyfikacyjnego jego matki Z. B. (2). Sąd w pełni podzielił stanowisko organów obydwu instancji w tym zakresie i przedstawił na jego poparcie argumentację. Zgodnie z przytoczonymi przepisami numer identyfikacyjny nadany w trybie ustawy jest niepowtarzalny i nie przechodzi na następcę prawnego. Oznacza to, że skarżący nie może przejąć numeru identyfikacyjnego swojej zmarłej matki i wykorzystywać go w dalszym ciągu jako własny. Podkreślono, że o konieczności dokonania wpisu do ewidencji producentów i uzyskania indywidualnego numeru identyfikacyjnego oraz niemożności przejęcia numeru identyfikacyjnego zmarłej matki, skarżący był wielokrotnie informowany przez organy obydwu instancji w toku postępowań z wniosków o przyznanie płatności za ubiegłe lata. Również w postępowaniu z wniosku o dopłaty na 2009 r. taka informacja do skarżącego została skierowana. Złożenie wniosku o przyznanie płatności na 2009 r. ze wskazaniem jako wnioskodawcy (producenta rolnego) - zmarłej w dniu 25 grudnia 2004r. matki Z. B. (2) i podaniem w tym wniosku jej numeru identyfikacyjnego wywołało zasadną reakcję Kierownika Biura Powiatowego (...) w postaci wydania decyzji odmawiającej przyznania wnioskowanych dopłat. Ponadto w skardze został postawiony zarzut naruszenia przy wydaniu zaskarżonej decyzji oraz decyzji organu I instancji szeregu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego (art. 6, art. 7, art. 8, art. 9, art. 75 w związku z art. 156 § 1 pkt 2 i 5, art. 77 § 1, art. 107 § 1 i § 3), jednakże skarżący nie wskazał na czym powyższe naruszenia przepisów postępowania miałyby polegać. Sąd dokonując z urzędu kontroli przebiegu postępowania administracyjnego z wniosku o przyznanie płatności na 2009 r. nie dopatrzył się naruszenia przepisów postępowania, które mogłyby mieć istotny wpływ na rozstrzygnięcie w sprawie, a tylko stwierdzenie takiego naruszenia w myśl art. 145 § 1 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi czyni koniecznym uchylenie zaskarżonej decyzji.

Na skutek złożonego przez Z. B. (1) wniosku z dnia 12 listopada 2010 r. o przyznanie prawa pomocy, postanowieniem z dnia 3 lutego 2011 r. referendarz sądowy WSA w K. ustanowił dla Z. B. (1) pełnomocnika z urzędu, wskazując na sytuację osobistą i majątkową skarżącego, jak również na to, że strona chce zaskarżyć zapadłe orzeczenie a ustawa przewiduje wymóg sporządzenia środka zaskarżenia – skargi kasacyjnej przez profesjonalnego pełnomocnika.

Postanowieniem z dnia 30 marca 2011 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę Z. B. (1) na przewlekłość postępowania przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w K. w sprawie o sygn. I SA/Kr (...)

Pełnomocnik z urzędu Z. B. (1) - adwokat A. C. nie stwierdził podstaw do sporządzenia i wniesienia w imieniu powoda skargi kasacyjnej od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. z dnia 28 października 2010 r., co wyjaśnił w opinii prawnej z dnia 20 lipca 2011 r. Przedmiotowy wyrok uprawomocnił się z dniem 4 stycznia 2011 r.

Poza powoływanym przez siebie postanowieniem NSA z dnia 15 czerwca 2010 r., sygn. II GZ (...) powód nie uzyskał innego orzeczenia, które stwierdzałoby (jak twierdzi), że orzeczenie, które wyrządziło mu szkodę jest niezgodne z prawem.

Przed Sądem Okręgowym w Krakowie toczyła się pod sygn. akt I C (...) sprawa z powództwa Z. B. (1) przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. o zapłatę. Przedmiotem powództwa było

skierowane wobec Skarbu Państwa żądanie zapłaty odszkodowania w związku z niezgodnością z prawem 2 orzeczeń Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K.: wyroku z dnia 16 stycznia 2009 r. i postanowienia z dnia 13 listopada 2009 r., zapadłych w sprawie I SA/Kr (...) Wydanie tych orzeczeń, zdaniem powoda, wywołało negatywne skutki w jego sferze majątkowej, stanowiące szkodę podlegającą naprawieniu na podstawie art. 417 § 1 k.c. Wyrokiem z dnia 6 września 2011 r. Sąd I instancji oddalił powództwo. Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2012 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie, sygn. akt I ACa (...), oddalił apelację powoda. Powyższy stan faktyczny sprawy Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów oraz przesłuchania powoda. Dokumenty urzędowe korzystały, zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c., z domniemania prawdziwości oraz domniemania zgodności z prawdą tego, co zostało w nich urzędowo poświadczane.

W świetle takich ustaleń uznał sąd I instancji, że powód wywodzi swoje roszczenie tzw. bezprawia judykacyjnego. Szczególny wypadek odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę wywołaną bezprawiem judykacyjnym reguluje przepis art. 417^{((1))} § 2 k.c. w zw. z art. 417 § 1 k.c. Przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej są: szkoda; zdarzenie ją wyrządzające (wydanie prawomocnego orzeczenia); związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem a szkodą; niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia „stwierdzona we właściwym postępowaniu”. Zwrócił uwagę sąd I instancji, że z ostatniej ze wskazanych przesłanek wynika, że sąd rozpoznający roszczenie odszkodowawcze (sąd cywilny) nie może samodzielnie ustalić niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (w szczególności prawomocnego wyroku sądu administracyjnego). Oddalający skargę Z. B. (1) wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. z dnia 28 października 2010 r., uprawomocnił się z dniem 4 stycznia 2011 r. Właściwe postępowanie, o którym mowa w art. 417^{((1))} § 2 k.c. (a ściślej – stwierdzenie w tym postępowaniu niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia), powinno zatem wyprzedzać wniesienie powództwa odszkodowawczego. Możliwość wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wojewódzkiego sądu administracyjnego przewidują przepisy art. 285a-285l ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jednolity - Dz. U. z 2012 r., poz. 270). W niniejszym procesie powód był więc obowiązany przedstawić Sądowi prejudykat stwierdzający niezgodność z prawem wskazanego wyroku WSA w K. z dnia 28 października 2010 r., czego nie uczynił. Za taki prejudykat nie mogło natomiast być zdaniem sądu I instancji uznane powoływane przez powoda postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 15 czerwca 2010 r., sygn. II GZ (...) Postanowienie NSA dotyczy wniosku powoda o przyznanie prawa pomocy. Postanowieniem z dnia 19 marca 2010 r., sygn. akt I SA/Kr(...) WSA w K. odmówił Z. B. (1) przyznania tego prawa w zakresie całkowitym – w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia adwokata. Po rozpoznaniu zażalenia powoda NSA uchylił zaskarżone postanowienie (pkt 1) i przyznał Z. B. (1) prawo pomocy w zakresie częściowym obejmującym zwolnienie od kosztów sądowych (pkt 2) oraz oddalił wnioski o przyznanie prawa pomocy w pozostałym zakresie (pkt 3). Z powyższego wynika, że wskazane przez powoda postanowienie NSA z 15 czerwca 2010 r. jedynie poprzedzało merytoryczne rozpoznanie przez WSA w K. skargi na decyzję Dyrektora (...) Oddziału (...) w K. z dnia 29 października 2009 r. i oczywiście nie mogło odnosić się do działań WSA w K., które dopiero miały nastąpić (merytorycznego rozpoznania skargi). Przedmiot tego postanowienia nie pozostaje w związku z ewentualną odpowiedzialnością odszkodowawczą za rozstrzygnięcie zawarte w wyroku z dnia 28 października 2010 r. Powód nie może też upatrywać odpowiedzialności jedynie w postanowieniu WSA w K. z dnia 19 marca 2010 r., które zostało zweryfikowane w sądowno-administracyjnym toku instancji i nie wywołało negatywnych dla niego skutków. Te okoliczności skutkowały oddaleniem powództwa.

Apelacje od powyższego wyroku wniósł powód, który wyrok zaskarżył w całości i wyrokowi zarzucił:

- naruszenie przepisów postępowania mający wpływ na jego wynik – art. 328 § 1 kpc
- naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie poprzez uznanie istnienia negatywnej przesłanki do przyznania zadośćuczynienia opartego na art. 445kc, art.448 kc, art. 24- 25 kc.

W uzasadnieniu zarzutów apelacji skarżący podnosił, że w jego przekonaniu prejudykatem o którym mowa w art. 417/1 § 2 kc jest orzeczenie NSA z dnia 15 czerwca 2010 roku, II Gz (...), co oznacza obowiązek uwzględnienia tego faktu przez sąd odwoławczy. Nadto zdaniem powoda istniały podstawy do zastosowania art. 417 kc gdyż wyrok WSA w K. wyrządził mu szkodę.

Z powołaniem się na te zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja jest nieuzasadniona.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne sądu I instancji oparte zresztą na dowodach w postaci dokumentów, których powód w apelacji nie kwestionuje a wywodzi z nich tylko odmienne skutki prawne. Skoro powód opiera podstawę faktyczną swojego roszczenia na wydaniu w jego przekonaniu bezprawnego orzeczenia a jako podstawy prawne wskazuje art. 417/1 kc względnie art. 417 kc to na podzielenie zasługuje również ocena zgłoszonego roszczenia dokonana przez sąd I instancji o ile chodzi o wywoływanie skutki roszczenia opartego na art. 417/1 kc. Źródłem szkody według art. 417¹ § 2 KC jest niezgodne z prawem "prawomocne orzeczenie". Pojęcie to obejmuje zarówno wyroki, jak i postanowienia sądowe, od których nie przysługuje środek odwoławczy.

Wykluczone jest natomiast dochodzenie odszkodowania w tym trybie, jeżeli szkoda powstała wskutek wydania nieprawomocnego orzeczenia sądowego niezgodnego z prawem. Orzeczenie nieprawomocne nie ma charakteru trwałego, strona postępowania zaś - jako zobowiązana do strzeżenia własnych interesów - powinna wykorzystać wszystkie instancyjne środki prawne, by doprowadzić do zmiany niekorzystnego i niezgodnego z prawem orzeczenia oraz zapobiec ewentualnej szkodzie. Wykonanie ewentualnego nieprawomocnego orzeczenia może skutkować odpowiedzialnością ale wyłącznie na podstawie art. 417 kc. Skoro zatem powód jako źródło szkody wskazuje orzeczenia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. w postaci postanowienia z dnia 12 lutego 2010 r., którym referendarz Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. oddalił wniosek powoda o zwolnienie od kosztów i ustanowienie adwokata oraz postanowienia z dnia 19 marca 2010 r., sygn. akt I SA/Kr (...) którym Wojewódzki Sąd Administracyjny w K. odmówił Z. B. (1) przyznania prawa pomocy w zakresie całkowitym – w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia adwokata a były to orzeczenia nieprawomocne to po pierwsze winien wykazać przesłanki odpowiedzialności w postaci szkody, bezprawności zachowania organu sądowego oraz związek przyczynowy między powstałą szkodą a bezprawnym zachowaniem organu władzy publicznej jakim jest sąd administracyjny. Przywoływanym jako źródło szkody orzeczeniem WSA w K. odmówił powodowi zwolnienia od kosztów i ustanowienia adwokata z urzędu. Naczelny Sąd Administracyjny postanowieniem z dnia 15 czerwca 2010 r., sygn. II GZ (...) uchylił zaskarżone postanowienie (pkt 1);

przyznał Z. B. (1) prawo pomocy w zakresie częściowym obejmującym zwolnienie od kosztów sądowych (pkt 2); oddalił wnioski o przyznanie prawa pomocy w pozostałym zakresie (pkt 3). W orzecznictwie za utrwalony co do zasady należy uznać pogląd, że uchylenie orzeczenia w toku instancji nie spełnia ustalenia przesłanki bezprawności działania sądu I instancji. Tylko w sytuacji gdy dojdzie do rażącego naruszenia prawa możliwa jest odmienna ocena. Uchylenie orzeczenia nastąpiło na skutek odmiennej oceny stanu majątkowego powoda i skutkowało zmianą postanowienia przez przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych.

Po drugie nie sposób przyjąć aby orzeczeniem tym została powodowi wyrządzona szkoda. Negatywnym skutkiem wydania takiego orzeczenia była wyłącznie konieczność jego zaskarżenia. Nie ma bowiem jakiegokolwiek związku przyczynowego między wydaniem orzeczenia odmawiającego zwolnienia od kosztów sądowych i ustanowienia adwokata z urzędu a oddaleniem skargi powoda i odmowa przyznania płatności bezpośrednich i płatności uzupełniających do gruntów rolnych na 2009 r. Skarga powoda została bowiem rozpoznana i w przypadku negatywnego orzeczenia powodowi przysługiwały środki zaskarżenia do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Ustanowiony dla powoda pełnomocnik z urzędu - adwokat A. C. nie stwierdził podstaw do sporządzenia i wniesienia w imieniu powoda skargi kasacyjnej od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. z dnia 28 października 2010 r., co wyjaśnił w opinii prawnej z dnia 20 lipca 2011 r. Przedmiotowy wyrok uprawomocnił się z dniem 4 stycznia 2011 r. Z tych względów o ile powód opierałby swą szkodę na wydaniu wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K. z dnia 28 października 2010 r., to aktualne są wywody sądu I instancji, że konieczne jest w tym przypadku wydanie prejudycjalnego orzeczenia eliminującego to orzeczenie z obrotu. Niezgodność z prawem nie może być co do zasady przedmiotem samodzielnych ustaleń sądu w procesie o naprawienie szkody. Jeżeli ustawa wiąże oznaczone skutki prawne z obowiązywaniem prawomocnego orzeczenia, a jednocześnie reguluje zasady i tryb jego wzruszania z powodu niezgodności z prawem, to prawna skuteczność takich orzeczeń nie może być podważana (kwestionowana) bezpośrednio w każdym procesie odszkodowawczym, z pominięciem zasad i trybu postępowania zastrzeżonego do kontroli

prawomocnych orzeczeń. W obrocie prawnym mogą jednak funkcjonować wadliwe prawomocne orzeczenia, których nie można już wzruszyć (zmienić lub uchylić), a więc w stosunku do których niemożliwy jest "przedsąd" dla celów procesu odszkodowawczego. Przyjmuje się, że w takim przypadku nie powinno się ograniczać uprawnień strony poszkodowanej do należytnej jej kompensacji, zwłaszcza gdy weźmie się pod uwagę formułę art. 417¹ § 2 KC, według której odpowiedzialność odszkodowawcza zależy od stwierdzenia naruszenia prawa przez prawomocne orzeczenie, niekoniecznie zaś od jego uchylenia lub zmiany. Wydany wyrok WSA do takich orzeczeń jednak nie należy. Nie sposób uwzględnić również zarzutu apelacji co do żądania zadośćuczynienia. Roszczenie takie byłoby możliwe do zasądzenia wyłącznie na podstawie art. 448 kc i to w przypadku naruszenia dóbr osobistych bezprawnym działaniem władzy publicznej. Jak wykazano wyżej nie sposób przyjąć bezprawności działania a ponadto nie każde ujemne przeżycia natury psychicznej z w tym związane z wydaniem niekorzystnego orzeczenia mogą być kwalifikowane jako naruszenie dóbr osobistych. Katalog dóbr osobistych jako praw bezwzględnych został określony w art. 23 kc i wprawdzie nie jest to katalog wyczerpujący ale w orzecznictwie i piśmiennictwie nie silono się nawet na sformułowanie dobra osobistego w postaci utraty zaufania do Państwa na skutek wydania niekorzystnego orzeczenia.

Z tych względów apelacja powoda na zasadzie art. 385 kpc podlega oddaleniu.

Na podstawie art. 98 § 1 kpc Sąd Apelacyjny zasądził od powoda na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 5400 złotych kosztów postępowania apelacyjnego. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zastosowania w stosunku do powoda art. 102 kpc mimo, że zasada w tym przepisie wyrażona została zastosowana przez sąd I instancji. Powód z lektury uzasadnienia sądu I instancji, przytoczonej argumentacji winien powziąć sumę wiedzy o bezzasadności dochodzonego roszczenia i decydując się w tej sytuacji na wywiedzenie apelacji liczyć ze skutkami przegranej sprawy.